Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-09-16

Vår referens
Jessica Pettersson
Utvecklingssamordnare
jessica.pettersson@malmo.se

Motion Magnus Olsson (SD) - Ersätt Malmös drabbade företagare & anpassa Lex Jerker

STK-2026-315

Sammanfattning

Magnus Olsson (SD) har inkommit med motion där han beskriver att framdragningen av MalmöExpresslinjerna har drabbat flera Malmöföretagare ekonomiskt. Olsson föreslår att kommunstyrelsen i samråd med berörda nämnder utreder en möjlig skadeersättning till de företagare som drabbats ekonomiskt av MalmöExpresslinjernas framdragning i Malmö samt att kommunstyrelsen i samråd med berörda nämnder utreder en anpassning av nya rutiner (Lex Jerker) i syfte att implementera sådana rutiner efter Malmö stads förhållanden. Tekniska nämnden redogör i yttrande för åtgärder som nämnden har vidtagit för att minimera störningar och eventuell negativ påverkan för stadens boende och näringsidkare vid trafikavstängningar och omledning av trafik.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser motion av Magnus Olsson (SD), om att ersätta Malmös drabbade företagare och anpassa Lex Jerker, besvarad med hänsyn till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Motion Magnus Olsson (SD) - Ersätt Malmös drabbade företagare & anpassa Lex Jerker
- Tekniska nämnden beslut 260615 § 146 muntlig Reservation (SD)
- Remissvar tekniska nämnden
- G- Tjänsteskrivelse KSAU 260928 Motion Magnus Olsson (SD) om att ersätta Malmös drabbade företagare och anpassa Lex Jerker

Beslutsplanering
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-09-28
Kommunstyrelsen 2026-10-14
Kommunfullmäktige 2026-10-29

Beslutet skickas till
Magnus Olsson (SD)
Tekniska nämnden
Stadskontoret, Omvärld- och näringsliv
Stadskontorets handläggare

Ärendet
Magnus Olsson (SD) har inkommit med motion där han beskriver att framdragningen av MalmöExpresslinjerna (MEX-linjerna) har drabbat flera Malmöföretagare ekonomiskt. Olsson hänvisar till motsvarande händelse i Kalmar kommun. Vid arbeten på Ölandskajen i Kalmar drabbades närliggande restauranger av bortfall av kunder och intäkter. Ägare till tre av restaurangerna ersattes av Kalmar kommun för den ekonomiska skada som bolagen lidit. Som rättslig reglering åberopade Kalmar kommun 32 kap. 1 § miljöbalken, där skada ersätts, ”som inte har orsakats med uppsåt eller genom vårdslöshet, bara om den störning som har orsakat skadan inte skäligen bör tålas med hänsyn till förhållandena på orten eller till dess allmänna förekomst under jämförliga förhållanden”. Efter händelsen utvecklade Kalmar kommun nya rutiner för näringslivsrelationer vid infrastrukturarbeten, baserade på lärdomarna från Ölandskajen. Rutinerna kallas för ”Lex Jerker” efter en av de berörda restaurangägarna.

Lex Jerker innebär i korthet:

- Säkrad tillgänglighet: projektplanering görs på så sätt att tillgänglighet och kundflöden till verksamheter i området säkerställs.

- Tydlig dialog: Kommunen ska föra samtal med berörda verksamheter före, under och efter projektet.

- Tydlig skyltning: Det ska finnas information på plats om projektets syfte och vägvisning till lokala verksamheter.

- Begränsade arbeten under högsäsong: Infrastrukturprojekt i centrala Kalmar ska så långt möjligt undvikas under sommarmånaderna.

- Entreprenörsansvar: De entreprenörer som anlitas måste aktivt medverka till att minimera störningar.

Olsson vill se Lex Jerker som en inspirationskälla för Malmö stad och föreslår att:

- Uppdra åt kommunstyrelsen att i samråd med berörda nämnder utreda en möjlig skadeersättning till de företagare som drabbats ekonomiskt av MEX-linjernas framdragning i Malmö.

- Uppdra åt kommunstyrelsen att i samråd med berörda nämnder utreda en anpassning av Lex Jerker i syfte att implementera den efter Malmö stads förhållanden.

Remiss

Motionen har remitterats till tekniska nämnden för yttrande.

Tekniska nämndens yttrande

Tekniska nämnden har inkommit med yttrande som återges nedan och biläggs i sin helhet. I yttrandet redogör nämnden för de åtgärder som redan har vidtagits för att minimera störningar och eventuell negativ påverkan för stadens boende och näringsidkare vid trafikavstängningar och omledning av trafik. Åtgärder som vidtagits är bland annat följande:

Tekniska nämnden beslutade i mars 2026 om en rad åtgärder för att minska påverkan och eventuella störningar för näringsidkare som uppstår på grund av trafikavstängningar och omledning av trafik. Ett av besluten var att hemställa hos kommunfullmäktige att anta ett förslag till ändrad taxa för upplåtelse av offentlig plats, allmänna bestämmelser och därtill hörande områdeskartor samt fastställa datum för när förslaget ska börja gälla. Den 28 maj 2026 beslutade kommunfullmäktige om förslaget till förändrad taxa och att taxan ska gälla från den första april 2026 (STK-2026-640).

Tekniska nämnden beslutade också att ge fastighets- och gatukontoret i uppdrag att ta fram kompletterande rutiner och vägledning för handläggning av reducerad taxa utifrån ordningslagen.

Slutligen gav tekniska nämnden även fastighets- och gatukontoret i uppdrag att ta fram en sammanhållen informationsyta till näringsidkare som redovisar möjligheterna till reducering av avgifter vid störningar från entreprenader, utifrån ordningslag, hyreslag, arrendelag, miljöbalk och skadeståndslag.

Tekniska nämnden framhåller att nedsättning av hyra endast är möjlig för kommunens egna hyresgäster på samma sätt som att nedsättning av arrendeavgift endast gäller för kommunens arrendatorer.

För näringsidkare som har avtal med privat fastighetsägare kan motsvarande ersättningsregler inte användas. I dessa fall tillämpas miljöbalken. För att skadestånd ska betalas ut enligt 32 kap. miljöbalken ska störningen av arbetena inte skäligen ha behövt

tålas. Alternativt ska kommunen ha varit vållande till att en skada har uppstått. Skadeståndsprocessen inleds genom att krav framställs av enskild.

Likabehandlingsprincipen innebär att en kommun inte får ge ekonomiska fördelar eller särbehandla enskilda personer eller företag utan att det finns lagstöd eller tvingande sakliga skäl. Detta innebär att kommunen inte kan betala ut ekonomiskt stöd på det sätt som föreslås i motionen. Det är dock möjligt för näringsidkare som hyr sin lokal av en privat fastighetsägare att söka om ersättning av sin hyresvärd enligt svensk hyreslagstiftning.

Tekniska nämnden framhåller vidare att en rad åtgärder har vidtagits för att stärka kommunikation och samverkan med stadens näringsidkare vid infrastrukturarbeten via projektet ”Avstängningar och kommunikation”.

Tekniska nämnden arbetar med att säkerställa att:

- Under ett projekts olika faser löpande informera, involvera och föra dialog med näringsidkare, boende och andra samhällsfunktioner. (Kommunicera)
- Näringsidkare, boende och andra samhällsfunktioner under entreprenadfasen kan bedriva sin verksamhet och ha tillgång till sina fastigheter på ett så gynnsamt sätt som möjligt, utifrån projektens förutsättningar gällande tid, kostnad och kvalitet. (Trygga)
- Näringsidkare, boende och andra samhällsfunktioner under projektens olika faser har tagit emot information, blivit lyssnade på, bidragit och förstått hur det kan påverka dem. (Kvittera)

Avslutningsvis beskriver nämnden att analyser av hur trafikavstängningar påverkar trafikflöden i Malmö är under framtagande. Detta för att få en bättre kunskap inför framtida avstängningar och förändringar i trafiksystemet. Syftet är att förbättra avvägningen mellan olika intressen och ha en strategi för att minska negativ inverkan av större åtgärder i stadsmiljön för stadens näringsidkare.

Muntlig reservation (SD).

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret instämmer i motionärens beskrivning av att vissa näringsidkare har drabbats av ombyggnation i stadsrummet, med tillhörande trafikavstängningar och omledning av trafik. Stadskontoret kan konstatera att trafikavstängningar i vissa fall har införts med anledning av utbyggnad av exempelvis cykelbanor och kollektivtrafikinfrastruktur, såsom MalmöExpressbussarna. I andra fall har det handlat om exempelvis anläggning av nya dricksvattenledningar och renovering av avloppsledningar.

Stadskontoret instämmer i tekniska nämndens bedömning att likabehandlingsprincipen medför att en kommun inte får ge ekonomiska fördelar eller särbehandla enskilda personer eller företag utan att det finns lagstöd eller tvingande sakliga skäl. Detta innebär att kommunen inte kan betala ut ekonomiskt stöd på det sätt som föreslås i motionen.

Tekniska nämndens yttrande beskriver hur åtgärder har vidtagits för att minimera störningar och eventuell negativ påverkan för stadens boende och näringsidkare vid trafikavstängningar och omledning av trafik. Mot bakgrund av vad som redovisas i ärendet föreslår stadskontoret att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Micael Nord Näringslivsdirektör
Andreas Norbrant Stadsdirektör